ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 19ης Δεκεμβρίου 2013*

«Προδικαστική παραπομπή — Κανονισμός (ΕΚ) 2200/96 — Κανονισμός (ΕΚ) 1432/2003 — Γεωργία — Κοινή οργάνωση των αγορών — Οπωροκηπευτικά — Οργανώσεις παραγωγών — Προϋποθέσεις αναγνωρίσεως από τις εθνικές αρχές — Διάθεση των τεχνικών μέσων που απαιτούνται για αποθήκευση, συσκευασία και εμπορία των προϊόντων — Υποχρέωση της οργανώσεως, σε περίπτωση αναθέσεως των εργασιών αυτών σε άλλες εταιρίες, να ασκούν έλεγχο επί των εταιριών αυτών»

Στην υπόθεση C-500/11,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως βάσει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) (Ηνωμένο Βασίλειο) με απόφαση της 16ης Σεπτεμβρίου 2011, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 23 Σεπτεμβρίου 2011, στο πλαίσιο της δίκης

The Queen, κατόπιν αιτήματος της:

Fruition Po Ltd,

κατά

Minister for Sustainable Farming and Food and Animal Health,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Silva de Lapuerta, πρόεδρο τμήματος, J. L. da Cruz Vilaça, Γ. Αρέστη (εισηγητή), J.-C. Bonichot και A. Arabadjiev, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Wahl

γραμματέας: V. Tourrès, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της συνεδριάσεως της 21ης Φεβρουαρίου 2013,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Fruition Po Ltd, εκπροσωπούμενη από τον P. Cusick, solicitor, και τον H. Mercer, barrister,

— η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την J. Beeko και τον L. Seeboruth, επικουρούμενους από τον G. Peretz, barrister,

— η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις C. S. Schillemans και C. Wissels,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους B. Schima και N. Donnelly,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 23ης Απριλίου 2013,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 11 του κανονισμού (ΕΚ) 2200/96 του Συμβουλίου, της 28ης Οκτωβρίου 1996, για την κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα των οπωροκηπευτικών (ΕΕ L 297, σ. 1), όπως έχει τροποποιηθεί από τον κανονισμό (ΕΚ) 2699/2000 του Συμβουλίου, της 4ης Δεκεμβρίου 2000 (ΕΕ L 311, σ. 9, στο εξής: κανονισμός 2200/96), και του άρθρου 6, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 1432/2003 της Επιτροπής, της 11ης Αυγούστου 2003, σχετικά με τους λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 2200/96 του Συμβουλίου, όσον αφορά την αναγνώριση των οργανώσεων παραγωγών και την προαναγνώριση των ομάδων παραγωγών (ΕΕ L 203, σ. 18).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Fruition Po Ltd (στο εξής: Fruition) και του Minister for Sustainable Farming and Food and Animal Health (στο εξής: Υπουργός), με αντικείμενο απόφαση με την οποία ο δεύτερος προέβη σε ανάκληση της αναγνωρίσεως της πρώτης ως οργανώσεως παραγωγών, ιδιότητα η οποία της είχε αναγνωριστεί βάσει του κανονισμού 2200/96.

Το νομικό πλαίσιο

3 Οι εφαρμοστέες στην υπόθεση της κύριας δίκης διατάξεις της νομοθεσίας της Ένωσης περιλαμβάνονται στον κανονισμό 2200/96 και στον κανονισμό 1432/2003. Ο κανονισμός 2200/96 καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) 361/2008 του Συμβουλίου, περί τροποποίησης του κανονισμού (ΕΚ) 1234/2007, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των γεωργικών αγορών και ειδικών διατάξεων για ορισμένα γεωργικά προϊόντα (ενιαίος κανονισμός ΚΟΑ) (ΕΕ L 121, σ. 1). Ο δε κανονισμός 1432/2003 καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) 1580/2007 της Επιτροπής, της 21ης Δεκεμβρίου 2007, για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής των κανονισμών (ΕΚ) 2200/96, (ΕΚ) 2201/96 και (ΕΚ) 1182/2007 του Συμβουλίου στον τομέα των οπωροκηπευτικών (ΕΕ L 350, σ. 1), ο οποίος επίσης καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 543/2011 της Επιτροπής, της 7ης Ιουνίου 2011, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 1234/2007 του Συμβουλίου όσον αφορά τους τομείς των οπωροκηπευτικών και των μεταποιημένων οπωροκηπευτικών (ΕΕ L 157, σ. 1).

4 Το άρθρο 11 του κανονισμού 2200/96 όριζε:

«1. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ως “οργάνωση παραγωγών” νοείται κάθε νομικό πρόσωπο:

α) το οποίο συνιστάται με πρωτοβουλία των παραγωγών των ακόλουθων κατηγοριών προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 2:

i) φρούτα και λαχανικά,

ii) φρούτα,

iii) λαχανικά,

iv) προϊόντα προς μεταποίηση,

v) εσπεριδοειδή,

vi) καρποί με κέλυφος,

vii) μανιτάρια,

β) με σκοπό ιδίως:

1) να εξασφαλιστεί ο προγραμματισμός της παραγωγής και η προσαρμογή της στη ζήτηση, ιδίως από ποσοτική και ποιοτική άποψη,

2) να προωθηθούν η συγκέντρωση της προσφοράς και η διάθεση της παραγωγής των μελών της οργάνωσης,

3) να μειωθεί το κόστος παραγωγής και να ρυθμιστούν οι τιμές παραγωγού,

4) να προωθηθούν καλλιεργητικές μέθοδοι και τεχνικές παραγωγής και διαχείρισης των αποβλήτων που σέβονται το περιβάλλον, ιδίως για να προστατευθεί η ποιότητα των υδάτων, του εδάφους και του τοπίου και να διατηρηθεί ή/και να προαχθεί η βιοποικιλομορφία,

γ) του οποίου το καταστατικό προβλέπει την υποχρέωση των παραγωγών μελών, ιδίως:

1) να εφαρμόζουν, στους τομείς γνώσης της παραγωγής, της παραγωγής, εμπορίας και προστασίας του περιβάλλοντος, τους κανόνες που θεσπίζονται από την οργάνωση παραγωγών,

2) να μετέχουν σε μια μόνη οργάνωση παραγωγών για κάθε κατηγορία προϊόντων που παράγονται στην εκμετάλλευσή του και αναφέρονται στο στοιχείο α′ του παρόντος άρθρου,

3) να πωλούν το σύνολο της οικείας παραγωγής τους, μέσω της οργάνωσης παραγωγών.

[…]

4) να παρέχουν τις πληροφορίες που ζητούνται από την οργάνωση παραγωγών για στατιστικούς λόγους και που μπορούν να αφορούν ιδίως στις εκτάσεις, τις εσοδείες, τις αποδόσεις, τις απευθείας πωλήσεις,

5) να καταβάλλουν τις χρηματοδοτικές εισφορές που προβλέπονται από το καταστατικό για τη δημιουργία και την τροφοδότηση του επιχειρησιακού ταμείου που προβλέπεται στο άρθρο 15·

δ) του οποίου το καταστατικό προβλέπει:

1) τις λεπτομέρειες καθορισμού, έκδοσης και τροποποίησης των κανόνων που αναφέρονται στο στοιχείο γ′, σημείο 1,

2) την υποχρέωση των μελών να καταβάλλουν τις χρηματοδοτικές εισφορές που απαιτούνται για τη χρηματοδότηση της οργάνωσης παραγωγών,

3) τους κανόνες που εξασφαλίζουν, κατά δημοκρατικό τρόπο, στους συμμετέχοντες παραγωγούς τον έλεγχο της οργάνωσής τους και την αυτονομία των αποφάσεών της,

4) τις κυρώσεις για την παραβίαση, είτε των υποχρεώσεων που προκύπτουν από το καταστατικό και ιδίως την μη καταβολή των χρηματοδοτικών εισφορών του σημείου 2, είτε τους κανόνες που καθορίζονται από την οργάνωση παραγωγών,

5) τους κανόνες σχετικά με την αποδοχή νέων μελών και ιδίως σχετικά με την ελάχιστη περίοδο προσχώρησης,

6) τους λογιστικούς και δημοσιονομικούς κανόνες που απαιτούνται για τη λειτουργία της οργάνωσης

και

ε) που έχει αναγνωριστεί από το οικείο κράτος μέλος υπό τους όρους που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

2. Τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν ως οργάνωση παραγωγών κατά την έννοια του παρόντος κανονισμού τις ομάδες παραγωγών που υποβάλλουν σχετική αίτηση, εφόσον:

α) ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της παραγράφου 1 και προσκομίζουν, για το σκοπό αυτό, μεταξύ των άλλων δικαιολογητικών και την απόδειξη ότι συγκεντρώνουν έναν ελάχιστο αριθμό παραγωγών και έναν ελάχιστο όγκο παραγωγής δυνάμενο να διατεθεί στο εμπόριο, που καθορίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 46,

β) παρέχουν επαρκή εγγύηση όσον αφορά την εκπλήρωση, τη διάρκεια και την αποτελεσματικότητα των ενεργειών τους,

γ) προσφέρουν στα μέλη τους τη δυνατότητα να λάβουν τεχνική βοήθεια για την εφαρμογή καλλιεργητικών πρακτικών που σέβονται το περιβάλλον,

δ) αφενός, θέτουν στη διάθεση των μελών τους τα τεχνικά μέσα για την αποθήκευση, τη συσκευασία και την εμπορία των προϊόντων και, αφετέρου, εξασφαλίζουν εμπορική, λογιστική και δημοσιονομική διαχείριση που ανταποκρίνεται στα καθήκοντά τους.

[…]»

5 Με το άρθρο 15 του κανονισμού 2200/96 καθορίζονται οι όροι υπό τους οποίους χορηγείται η κοινοτική χρηματοδοτική ενίσχυση στις οργανώσεις παραγωγών που συνιστούν επιχειρησιακό ταμείο. Με το άρθρο 48 του κανονισμού αυτού εξουσιοδοτείται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να καθορίζει τις λεπτομέρειες εφαρμογής του. Συναφώς, κατά τον χρόνο των περιστατικών της υποθέσεως της κύριας δίκης ήταν σε ισχύ ο κανονισμός της Επιτροπής 1432/2003.

6 Το άρθρο 6 του κανονισμού 1432/2003 προέβλεπε:

«1. Οι οργανώσεις παραγωγών διαθέτουν το απαιτούμενο από το κράτος μέλος προσωπικό, υποδομή και εξοπλισμό που είναι αναγκαία για την επίτευξη των στόχων του άρθρου 11 του κανονισμού […] 2200/96 και για τη διασφάλιση των ουσιωδών καθηκόντων τους, και ιδίως:

— την εκ μέρους τους γνώση της παραγωγής των μελών τους,

— τη συλλογή, τη διαλογή, την αποθήκευση και τη συσκευασία της παραγωγής των μελών τους,

— την εμπορική διαχείριση και τη διαχείριση του προϋπολογισμού τους,

— το κεντρικό λογιστικό τους σύστημα και σύστημα τιμολόγησης.

2. Τα κράτη μέλη καθορίζουν τους όρους υπό τους οποίους μια οργάνωση παραγωγών δύναται να αναθέτει σε τρίτους την εκτέλεση των καθηκόντων που προσδιορίζονται στο άρθρο 11 του κανονισμού […] 2200/96.»

7 Σημειωτέον, συναφώς, ότι το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας δεν έχει θεσπίσει διατάξεις για τον καθορισμό των όρων υπό τους οποίους μια οργάνωση παραγωγών δύναται να αναθέτει σε τρίτους την εκτέλεση των καθηκόντων που προσδιορίζονται στο άρθρο 11 του κανονισμού 2200/96.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

8 Στα τέλη του 2003 η Fruition υπέβαλε στις αρμόδιες βρετανικές αρχές αίτηση για να αναγνωριστεί ως οργάνωση παραγωγών στην κατηγορία «φρούτα». Με την εν λόγω αίτησή της, η Fruition παρέθεσε, μεταξύ άλλων, τα εξής στοιχεία όσον αφορά τη διάρθρωσή της, τις διαδικασίες λήψεως αποφάσεων και τις εγκαταστάσεις της:

«Η [Fruition] δεν ανήκει σε μητρική εταιρία ούτε έχει θυγατρικές, αλλά έχει συνάψει εμπορική συμφωνία με τη Northcourt Group Ltd [στο εξής: Northcourt], εταιρία με μετοχική σύνθεση σχεδόν (αλλά όχι απολύτως) όμοια με αυτή της [Fruition]. Η [Northcourt] χρησιμοποιεί τη Worldwide Fruit [στο εξής: WWF] (στην οποία μετέχει σε ποσοστό 20 %) ως εμπορικό αντιπρόσωπό της. Η WWF παρέχει, διά των εργαζομένων της, στη [Fruition] υπηρεσίες μάρκετινγκ, τεχνικής υποστήριξης, διασφάλισης ποιότητας, πληροφορικής, σχεδιασμού και διοικητικής υποστήριξης.

[…]

Οι τρέχουσες αποφάσεις λαμβάνονται από το διοικητικό συμβούλιο, το οποίο διορίζεται και εκλέγεται από τα μέλη. […] Τα δικαιώματα ψήφου καθορίζονται με βάση τη δυνατότητα παραγωγής των μελών της [Fruition], πλην όμως τα δικαιώματα ψήφου ενός μέλους δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 10 % του συνόλου.

[…]

Η WWF εκπονεί τα σχέδια για αποθήκευση, συσκευασία και μάρκετινγκ, τα οποία τελούν υπό την έγκριση των [Northcourt] και [Fruition]. Για την παροχή υπηρεσιών αποθήκευσης και συσκευασίας στα εκατό και πλέον μέλη της [Fruition] χρησιμοποιούνται τριάντα μεγάλες αποθήκες και δέκα μεγάλα συσκευαστήρια, που ανήκουν όλα σε μεμονωμένα μέλη […]

[…]

Η [Fruition] δεν διαθέτει κινητή ή ακίνητη περιουσία —όλες οι εργασίες αποθήκευσης και συσκευασίας πραγματοποιούνται στις εγκαταστάσεις των μελών της […]. Η [Fruition] έχει παραδώσει στις εν λόγω εγκαταστάσεις εξοπλισμό συσκευασίας και εξοπλισμό για τη βελτίωση της αποθήκευσης […].

9 Σε συνέχεια της ως άνω αιτήσεως, οι αρμόδιες βρετανικές αρχές διενήργησαν επιτόπιο έλεγχο στη Fruition. Κατάρτισαν έκθεση ελέγχου με την οποία καταγράφεται η ύπαρξη εμπορικής συμφωνίας με τη Northcourt, σχετικά με τη χρήση των υπηρεσιών της WWF, και στην οποία αναφέρεται ότι η Fruition είχε δύο μόνον εργαζομένους, τον υπεύθυνο διοικήσεως και τον προσωπικό βοηθό του, οι οποίοι εργάζονταν υπό καθεστώς μερικής απασχόλησης.

10 Τον Δεκέμβριο του 2003 οι αρμόδιες αρχές αναγνώρισαν τη Fruition, βάσει του κανονισμού 2200/96, ως οργάνωση παραγωγών. Εν συνεχεία, η Fruition έλαβε κοινοτική ενίσχυση που είχε ζητήσει, για τη διαχείριση της οποίας αρμόδιες ήταν οι εν λόγω αρχές και η οποία προοριζόταν μόνον για τους παραγωγούς που έχουν ενταχθεί σε οργάνωση παραγωγών.

11 Το 2004 και το 2005 οι εν λόγω αρχές κατάρτισαν δύο ακόμη εκθέσεις ελέγχου, με τις οποίες διαπίστωναν ότι η οργάνωση παραγωγών Fruition πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις.

12 Με απόφαση της 10ης Ιουλίου 2006, ο Υπουργός ανακάλεσε την αναγνώριση της Fruition ως οργανώσεως παραγωγών, με το αιτιολογικό, μεταξύ άλλων, ότι οι λειτουργίες που έπρεπε να διενεργούνται από αυτή είχαν σχεδόν εξ ολοκλήρου ανατεθεί σε εξωτερικούς συνεργάτες και ότι, επιπλέον, η Fruition δεν είχε προσκομίσει επαρκή στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι ασκούσε έλεγχο επί των δραστηριοτήτων αυτών. Η απόφαση αυτή ήταν συνέπεια ελέγχου που διενήργησε η Επιτροπή, η οποία διαπίστωσε ότι πολλές βρετανικές οργανώσεις παραγωγών, μεταξύ αυτών και η Fruition, δεν πληρούσαν τα κριτήρια αναγνωρίσεώς τους ως τέτοιων σύμφωνα με τον κανονισμό 2200/96. Ειδικότερα, όσον αφορά τη Fruition, η Επιτροπή κατέληξε ουσιαστικά στο εξής συμπέρασμα:

«Τα 101 μέλη της [Fruition] κατέχουν σχεδόν το 100 % της [Northcourt]. Η εταιρία αυτή κατέχει το 50 % της [WWF]. Το υπόλοιπο 50 % κατέχει εταιρία ανήκουσα σε γεωργούς της Νέας Ζηλανδίας. Δεν υπάρχει συμβατική σχέση μεταξύ της [Fruition] και της εταιρίας αυτής. Η WWF διαθέτει στην αγορά σχεδόν το σύνολο της παραγωγής της [Fruition]. Η WWF αναλαμβάνει επίσης, για λογαριασμό της [Fruition], την οργάνωση της διακίνησης, τη διαλογή, τη συσκευασία, τη διασφάλιση της ποιότητας της παραγωγής, καθώς και τον συνολικό έλεγχο της παραγωγής. Η WWF αναλαμβάνει επίσης την παροχή τεχνικών υπηρεσιών και την τιμολόγηση. Για την παροχή των υπηρεσιών αυτών η WWF χρεώνει στη [Fruition] περίπου 150 000 [λίρες στερλίνες (GBP)]. Είναι πρόδηλο ότι η WWF βρίσκεται στο επίκεντρο του οργανωτικού αυτού σχήματος και ασκεί όλες τις δραστηριότητες που κανονικά ασκούνται από μια [οργάνωση παραγωγών].

Οι υπηρεσίες της Επιτροπής εκτιμούν ότι η [Fruition] δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις αναγνωρίσεως, διότι η WWF ασκεί τις δραστηριότητες της οργανώσεως παραγωγών χωρίς να έχει εξουσιοδοτηθεί προς τούτο από τη Fruition. Επιπλέον, ζήτημα ανακύπτει όσον αφορά τη διάρθρωση και, συγκεκριμένα, το γεγονός ότι οι παραγωγοί που είναι μέλη της Fruition δεν έχουν την πλειοψηφία κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την WWF, κατά παράβαση του άρθρου 11, παράγραφος 1, στοιχείο δ', σημείο 3, του κανονισμού (ΕΚ) 2200/96.»

13 Με έγγραφο της 7ης Απριλίου 2008, ο Υπουργός επικύρωσε την απόφαση της 10ης Ιουλίου 2006, απορρίπτοντας τη δευτεροβάθμια ενδικοφανή προσφυγή στο πλαίσιο εσωτερικής διοικητικής διαδικασίας που ισχύει στο Ηνωμένο Βασίλειο.

14 Στις 2 Ιουλίου 2008 η Fruition άσκησε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου προσφυγή με αντικείμενο τον έλεγχο της νομιμότητας της ως άνω αποφάσεως του Υπουργού. Προς στήριξη της προσφυγής της, η Fruition αμφισβητεί ότι είναι υποχρεωτικό, κατά τον κανονισμό 2200/96, να ασκεί η οργάνωση παραγωγών έλεγχο επί των δραστηριοτήτων που έχουν ανατεθεί σε εξωτερικούς συνεργάτες και υποστηρίζει, ως εκ τούτου, ότι, στην υπόθεση της κύριας δίκης, πληρούνται τα κριτήρια αναγνωρίσεως που θέτει ο κανονισμός.

15 Αφού άκουσε τους διαδίκους και εξέτασε τα προσκομισθέντα ενώπιόν του αποδεικτικά στοιχεία, το αιτούν δικαστήριο διαπίστωσε, μεταξύ άλλων, τα εξής.

16 Όσον αφορά τη συμβατική σχέση μεταξύ της Fruition και της Northcourt, το αιτούν δικαστήριο επισήμανε ότι τον Ιανουάριο του 2004 είχε καταρτιστεί σχέδιο εμπορικής συμβάσεως, η οποία όμως ουδέποτε τέθηκε σε ισχύ και με την οποία επιδιωκόταν να καταστεί δυνατή η λειτουργία οργανώσεως παραγωγών που πληροί τα κριτήρια του κανονισμού 2200/96 υπό τον αποκλειστικό έλεγχο της Northcourt. Ελλείψει έγγραφης συμφωνίας, το εν λόγω δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η πραγματική συμβατική σχέση μεταξύ της Fruition και της Northcourt πρέπει να προσδιοριστεί βάσει των μεταξύ τους συναλλαγών. Το εν λόγω δικαστήριο επισήμανε επίσης ότι δεν υπήρχε καμία έγγραφη συμφωνία μεταξύ της Fruition και της WWF.

17 Όσον αφορά τη σχέση μεταξύ της Northcourt και της WWF, το αιτούν δικαστήριο διαπίστωσε ότι το 2000 είχε συναφθεί σύμβαση δυνάμει της οποίας η πρώτη ήταν υπό τον έλεγχο της δεύτερης, όπως το σχέδιο συμβάσεως του 2004 προέβλεπε έλεγχο της Northcourt επί της Fruition.

18 Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο επισήμανε ακόμη ότι, δεδομένου ότι τα μέλη της Fruition κατέχουν το 93 % των μετοχών της Northcourt και όλα τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της Northcourt είναι μέλη της Fruition, η Northcourt ήταν στην πράξη υποχρεωμένη να ακολουθεί τις εντολές της Fruition. Διαπίστωσε ακόμη ότι η Northcourt ήταν σε θέση να ελέγχει τις αποφάσεις της WWF, καθώς δεν αμφισβητείται ότι, κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως περί μη αναγνωρίσεως της ιδιότητας της οργανώσεως παραγωγών, κατείχε το 50 % των μετοχών της WWF, και όχι το 20 % όπως είχε αναφέρει η Fruition στην αίτηση αναγνωρίσεώς της ως οργανώσεως παραγωγών, και ότι απαιτούνταν ομοφωνία για τη λήψη αποφάσεων. Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο ανέφερε ότι δεν υπάρχει κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ότι η Northcourt ή η WWF είχαν αναλάβει τη συμβατική υποχρέωση να ακολουθούν τις εντολές της Fruition, δεδομένου ότι τούτο δεν προκύπτει ούτε από έγγραφη συμφωνία ούτε από τις διευκρινίσεις που περιλαμβάνονται στη δικογραφία.

19 Το αιτούν δικαστήριο δέχθηκε, τέλος, ότι, λόγω της φύσεως της σχέσεως μεταξύ, αφενός, της Fruition και, αφετέρου, της Northcourt και της WWF, οι δραστηριότητές τους ασκούνταν βάσει ομοφωνίας και ότι υπήρχαν κατά πάσα πιθανότητα αμοιβαία δικαιώματα και υποχρεώσεις. Το εν λόγω δικαστήριο επισήμανε ότι η WWF είχε αποδεχθεί τις αποφάσεις της Fruition, ακόμη και όταν αυτές μπορούσαν να θεωρηθούν αντίθετες προς τα δικά της εμπορικά συμφέροντα. Εν τέλει, δεδομένης της μετοχικής διαρθρώσεως, δηλαδή του ότι η Fruition κατείχε το 93 % του κεφαλαίου της Northcourt, η οποία κατείχε το 50 % του κεφαλαίου της WWF, οι εμπλεκόμενοι ενεργούσαν, κατά το αιτούν δικαστήριο, βάσει ομοφωνίας, οπότε η Fruition προφανώς μπορούσε να επιβάλλει κάθε φορά την άποψή της.

20 Βάσει των διαπιστώσεων αυτών ως προς τα πραγματικά περιστατικά, το αιτούν δικαστήριο έκρινε ότι το σχετικό με το δίκαιο της Ένωσης ζήτημα που ανέκυψε στην υπόθεση της κύριας δίκης συνίσταται, κατ' ουσίαν, στο αν ο κανονισμός 2200/96 εμμέσως επιτάσσει να έχει η οργάνωση παραγωγών τη δυνατότητα, βάσει συμβάσεως, να απευθύνει εντολές στους εξωτερικούς συνεργάτες της ή εάν, αντιθέτως, αρκεί το γεγονός ότι, λόγω της κεφαλαιακής διαρθρώσεως, οι φορείς αυτοί είναι υποχρεωμένοι να ενεργούν βάσει ομοφωνίας. Θεωρεί εύλογο το επιχείρημα του Υπουργού ότι το άρθρο 11 του κανονισμού αυτού παραβιάζεται σε περίπτωση που μια οργάνωση παραγωγών παραχωρεί το σύνολο της διαχειρίσεως, περιλαμβανομένου του ελέγχου της διαχειρίσεως, σε τρίτη εταιρία, πλην όμως κρίνει δυσχερές να προσδιοριστεί σε ποιο βαθμό και με ποιο τρόπο απαιτείται διατήρηση του ελέγχου, καθώς και αν, στην υπόθεση της κύριας δίκης, οι κεφαλαιουχικοί δεσμοί μεταξύ των εμπλεκομένων τηρούν τις επιταγές του δικαίου της Ένωσης.

21 Υπό τις συνθήκες αυτές, το High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Σε περίπτωση που:

α) ένα κράτος μέλος εξετάζει αν ένας φορέας μπορεί να αναγνωριστεί ως οργάνωση παραγωγών κατά την έννοια του άρθρου 11 του κανονισμού 2200/96 του Συμβουλίου,

β) ο φορέας πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 11 όσον αφορά τον σκοπό και τους καταστατικούς κανόνες του,

γ) παρέχονται στους παραγωγούς που είναι μέλη του φορέα οι υπηρεσίες που πρέπει να τους παρέχει η οργάνωση παραγωγών κατά το άρθρο 11 του κανονισμού 2200/96, και

δ) ο φορέας έχει αναθέσει την παροχή μεγάλου μέρους των υπηρεσιών αυτών σε εξωτερικούς συνεργάτες,

επιβάλλεται, βάσει της αρχής της ασφάλειας δικαίου, να ερμηνευθεί το άρθρο 11 του κανονισμού 2200/96 υπό την έννοια ότι ο εν λόγω φορέας πρέπει να ασκεί σε ορισμένο βαθμό έλεγχο επί των ως άνω εξωτερικών συνεργατών;

2) Αν η απάντηση στο πρώτο ερώτημα είναι καταφατική, ποιος είναι ο απαιτούμενος κατά το άρθρο 11 του κανονισμού 2200/96 βαθμός ελέγχου;

3) Ειδικότερα, ασκεί ο φορέας τον απαιτούμενο κατά το άρθρο 11 του κανονισμού 2200/96 έλεγχο:

α) σε περίπτωση που συμβάλλεται με

1) εταιρία της οποίας οι μετοχές ανήκουν σε ποσοστό 93 % σε μέλη του φορέα και

2) εταιρία της οποίας οι μετοχές ανήκουν κατά 50 % στην πρώτη εταιρία και το καταστατικό ορίζει ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται ομόφωνα,

β) αμφότερες οι εταιρίες δεν υπέχουν τη συμβατική υποχρέωση να συμμορφώνονται προς τις εντολές του φορέα προς αυτές όσον αφορά τις επίμαχες δραστηριότητες, αλλά

γ) λόγω της προπεριγραφείσας εταιρικής διαρθρώσεως, ο φορέας και οι μετ' αυτού συμβαλλόμενοι λειτουργούν επί συναινετικής βάσεως;

4) Ασκεί επιρροή ως προς την απάντηση στα ως άνω ερωτήματα το γεγονός ότι:

α) κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, το άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού [1432/2003] ρητώς όριζε ότι τα "κράτη μέλη καθορίζουν τους όρους" υπό τους οποίους μια οργάνωση παραγωγών δύναται να αναθέτει σε εξωτερικούς συνεργάτες την εκτέλεση των καθηκόντων της και

β) το κράτος μέλος για το οποίο γίνεται λόγος στο πρώτο ερώτημα δεν είχε, κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, καθορίσει τέτοιους όρους;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

22 Με τα ερωτήματά του, τα οποία επιβάλλεται να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν το άρθρο 11 του κανονισμού 2200/96 έχει την έννοια ότι, για να πληροί τα κριτήρια που προβλέπει η διάταξη αυτή ώστε να αναγνωριστεί η ιδιότητα της οργανώσεως παραγωγών, η οργάνωση παραγωγών η οποία έχει αναθέσει σε τρίτους την άσκηση ουσιωδών δραστηριοτήτων υποχρεούται να ασκεί έλεγχο επί της ασκήσεως των δραστηριοτήτων αυτών και, ενδεχομένως, ποιος είναι ο βαθμός που απαιτούμενου ελέγχου.

23 Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι δεν υπάρχει στον κανονισμό διάταξη που να απαγορεύει την ανάθεση των δραστηριοτήτων του άρθρου 11 του εν λόγω κανονισμού σε εξωτερικούς συνεργάτες.

24 Συναφώς, τονίζεται ότι στην αιτιολογική σκέψη 7 του κανονισμού 1432/2003 προβλέπεται το ενδεχόμενο η οργάνωση παραγωγών να μην είναι σε θέση να ασκεί άμεσα και αποτελεσματικά όλες τις δραστηριότητές της και ότι το άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού προβλέπει ρητώς τη δυνατότητα της οργανώσεως παραγωγών να αναθέτει σε τρίτους την εκτέλεση των καθηκόντων που προσδιορίζονται στο άρθρο 11 του κανονισμού 2200/96.

25 Ωστόσο, η ανάθεση τέτοιων δραστηριοτήτων σε εξωτερικούς συνεργάτες δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να έχει ως συνέπεια την απαλλαγή των οργανώσεων παραγωγών από την υποχρέωση τηρήσεως των προϋποθέσεων που πρέπει να συντρέχουν για να αναγνωριστούν ως τέτοιες βάσει του

άρθρου 11 του κανονισμού 2200/96. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από το άρθρο αυτό, τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν ως οργάνωση παραγωγών, κατά την έννοια του παρόντος κανονισμού, μόνον εκείνες που πληρούν τις προϋποθέσεις που απαριθμούνται στις δύο πρώτες παραγράφους του άρθρου αυτού. Σε αυτές συγκαταλέγεται η υποχρέωση της παραγράφου 2, στοιχείο β', του ίδιου άρθρου, κατά την οποία οι οργανώσεις αυτές πρέπει να παρέχουν επαρκή εγγύηση όσον αφορά την εκπλήρωση, τη διάρκεια και την αποτελεσματικότητα των ενεργειών τους

26 Με την υποβολή της αιτήσεως αναγνωρίσεως της ιδιότητας της οργανώσεως παραγωγών, οι οργανώσεις αυτές όντως δεσμεύονται να τηρούν τις προϋποθέσεις αυτές καθ' όλη τη διάρκεια που έχουν την ιδιότητα αυτή και οφείλουν, μεταξύ άλλων, να ασκούν αποτελεσματικά τις προβλεπόμενες από το άρθρο 11 του ίδιου κανονισμού δραστηριότητες. Είναι, ως εκ τούτου, απαραίτητο, προκειμένου να διατηρήσουν την ιδιότητα της οργανώσεως παραγωγών, οι οργανώσεις αυτές, άπαξ και αναγνωριστούν ως τέτοιες, να μεριμνούν για την τήρηση όλων των σχετικών προϋποθέσεων κατά το διάστημα αυτό και, ειδικότερα, να εξασφαλίζουν την αποτελεσματική άσκηση των δραστηριοτήτων τους.

27 Εάν η οργάνωση παραγωγών μπορούσε να αναθέτει σε τρίτους την άσκηση των κύριων δραστηριοτήτων της με απόλυτη αυτοτέλεια και χωρίς έλεγχο, δεν θα ήταν πλέον σε θέση να μεριμνά διαρκώς για την τήρηση των προϋποθέσεων του άρθρου 11, περιλαμβανομένης αυτής σχετικά με την πάγια εξασφάλιση της αποτελεσματικής ασκήσεως των εν λόγω δραστηριοτήτων.

28 Όσον αφορά τον βαθμό του απαιτούμενου κατά τον κανονισμό 2200/96 ελέγχου, σε περίπτωση που η οργάνωση παραγωγών έχει αναθέσει σε τρίτους την άσκηση δραστηριοτήτων κρίσιμων για την αναγνώρισή της βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού αυτού, τονίζεται ότι, εφόσον η οργάνωση αυτή υποχρεούνται να μεριμνά διαρκώς για την τήρηση των προϋποθέσεων της αναγνωρίσεώς της, περιλαμβανομένης αυτής σχετικά με την αποτελεσματική άσκηση των δραστηριοτήτων της, η απαίτηση περί ελέγχου τηρείται μόνον εάν η εν λόγω οργάνωση είναι σε θέση, λόγω του ελέγχου που ασκεί, να παρεμβαίνει εγκαίρως και κατά τρόπο δεσμευτικό στην άσκηση των δραστηριοτήτων αυτών.

29 Η προϋπόθεση της ασκήσεως ελέγχου τηρείται εφόσον η οργάνωση παραγωγών διατηρεί, βάσει συμβάσεως, την ευθύνη για την άσκηση της δραστηριότητας από εξωτερικούς συνεργάτες και για τον συνολικό διαχειριστικό έλεγχο, κατά τρόπον ώστε να διατηρεί εν τέλει την εξουσία ελέγχου και, ενδεχομένως, έγκαιρης παρεμβάσεως επί της ασκήσεως των δραστηριοτήτων αυτών καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της συμφωνίας.

30 Συναφώς, η πρακτική που απλώς συνίσταται στη λήψη αποφάσεων με συναίνεση μεταξύ της οργανώσεως παραγωγών και του τρίτου δεν εξασφαλίζει την τήρηση της σχετικής με τον έλεγχο προϋποθέσεως.

31 Ωστόσο, δεδομένου ότι απαιτείται εξέταση ενίοτε πολύπλοκων νομικών και πραγματικών καταστάσεων, απόκειται στο αρμόδιο εθνικό δικαστήριο να διαπιστώσει, κατά περίπτωση και λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως, περιλαμβανομένης της φύσεως και του εύρους των δραστηριοτήτων που έχουν ανατεθεί σε εξωτερικούς συνεργάτες, εάν η οργάνωση παραγωγών διατηρεί τη δυνατότητα ασκήσεως του ελέγχου που απαιτείται κατά το άρθρο 11 του κανονισμού 2200/96.

32 Συνεπώς, από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το άρθρο 11 του κανονισμού 2200/96 έχει την έννοια ότι, για να πληρούνται τα κριτήρια που προβλέπει η διάταξη αυτή ώστε να αναγνωριστεί η ιδιότητα της οργανώσεως παραγωγών, η οργάνωση παραγωγών η οποία έχει αναθέσει σε τρίτους την άσκηση ουσιωδών δραστηριοτήτων υποχρεούται να συνάπτει σύμβαση δυνάμει της οποίας δύναται να διατηρεί την ευθύνη για την άσκηση της δραστηριότητας από εξωτερικούς συνεργάτες και για τον συνολικό διαχειριστικό έλεγχο, κατά τρόπον ώστε να διατηρεί εν τέλει την εξουσία ελέγχου και, ενδεχομένως, έγκαιρης παρεμβάσεως επί της ασκήσεως των δραστηριοτήτων αυτών καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της συμφωνίας. Απόκειται στο αρμόδιο εθνικό δικαστήριο να διαπιστώσει, κατά

περίπτωση και λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως, περιλαμβανομένης της φύσεως και του εύρους των δραστηριοτήτων που έχουν ανατεθεί σε εξωτερικούς συνεργάτες, εάν η οργάνωση παραγωγών διατηρεί τη δυνατότητα ασκήσεως τέτοιου ελέγχου.

Επί των δικαστικών εξόδων

33 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΚ) 2200/96 του Συμβουλίου, της 28ης Οκτωβρίου 1996, για την κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα των οπωροκηπευτικών, όπως έχει τροποποιηθεί από τον κανονισμό (ΕΚ) 2699/2000 του Συμβουλίου της 4ης Δεκεμβρίου 2000, έχει την έννοια ότι, για να πληρούνται τα κριτήρια που προβλέπει η διάταξη αυτή ώστε να αναγνωριστεί η ιδιότητα της οργανώσεως παραγωγών, η οργάνωση παραγωγών η οποία έχει αναθέσει σε τρίτους την άσκηση ουσιωδών δραστηριοτήτων υποχρεούται να συνάπτει σύμβαση δυνάμει της οποίας δύναται να διατηρεί την ευθύνη για την άσκηση της δραστηριότητας από εξωτερικούς συνεργάτες και για τον συνολικό διαχειριστικό έλεγχο, κατά τρόπον ώστε να διατηρεί εν τέλει την εξουσία ελέγχου και, ενδεχομένως, έγκαιρης παρεμβάσεως επί της ασκήσεως των δραστηριοτήτων αυτών καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της συμφωνίας. Απόκειται στο αρμόδιο εθνικό δικαστήριο να διαπιστώσει, κατά περίπτωση και λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως, περιλαμβανομένης της φύσεως και του εύρους των δραστηριοτήτων που έχουν ανατεθεί σε εξωτερικούς συνεργάτες, εάν η οργάνωση παραγωγών διατηρεί τη δυνατότητα ασκήσεως τέτοιου ελέγχου.

(υπογραφές)